(PAT) POLSKA AGENCJA TELEGRAFICZNA
(OFICJALNA POLSKA AGENCJA PRASOWA)
50 ROCKEFELLER PLAZA, NEW YORK 20, N. Y.
BIULETYN POLSKI
Nr. 37/330 12 kwietnia 1944.

AKTYWNOSC POLONII NA POLU KULTURY

W korespondencji z Chicągo notujemy kilka przykładów wzrastającego wsród Polonii ożywienia na polu kultury i sztuki. Oczywiscie z natury rzeczy wzmiankowane przez nas fakty dają tylko fragmentaryczny i niekompletny obraz osiągnięć Polonii amerykańskiej, nawet na terenie Stanów Srodkowego Zachodu, którego szczególnie dotyczą. Danie obrazu całości i wzmiankowanie wszystkich pracowników na polu kultury i sztuki zajęłoby całą książkę.

Chicago, PAT, w kwietniu

Stałe podnoszenie się poziomu kulturalnego Polonii amerykańskiej odbija sie w żywszym udziale Polaków amerykańskich w życiu kulturalnym, artystycznym. Wzrasta zamożnosc a z tem idzie w parze lepsze i wszechstronniejsze kształcenie młodzieży, lepsza i wszechstronniejsza kultura bogatych talentów, wrodzonych Polakom. Niema prawie dziedziny, na której w mniejszym lub większym stopniu nie zaznaczyłaby się działalnosc osób wyrosłych z gleby Polonii amerykańskiej.

Piśmiennictwo

Wśród młodzieży polsko-amerykańskiej zauważyć można zwiększające się zainteresowanie kulturą polską, życiem polskiem, co objawia się czerpaniem tematow z tego środowiska. Swiadczy o tem stałe ukazywanie się nowych nowelek lub nawet powieści opartych na polskich tematach. Warto tu wspomnieć o powieści p.t. "Gama Warszawy", której autorem jest Alfons Wolanin, urodzony w Stanach Zjednoczonych, obecnie pełniący funkcję zastępcy kustosza Muzeum Zjednoczenia P.R.K., w Chica Znaną jest również nie tylko wsród Polonii, młoda pisarka Monika Krawczyk z Minneapolis, która za nowelkę zatytułowaną "No Man Alone", otrzymała pierwszą nagrodę na konkursie w Minneapolis.

W dziedzinie poezji wybiła się ostatnio Wiktoria Janda z Minneapolis, urodzona w Nowym Targu, która wydała w ubiegłym roku tom poezji w języku angielskim p.t. "Star Hunger". W Chicago zas zjednał sobie uznanie jakopoeta redaktor "Dziennika Chicagoskiego", p. M. Niedźwiecki, za tom poezji polskich p.t. "Żarna Niebieskie".

Ukazuje się również szereg poważniejszych prac, jak n.p. studium o biskupie A. Naruszewiczu, p.t. "Bishop Adam Naruszewicz and his history of Poland", siostry W. Rutkowskiej, nauczycielki, nie wspominając o działalności M. Haimana, kustosza Muzeum w Chicago, zasłużonego historyka Polonii amerykanskiej, co wymaga osobnego omówienia.

W dziedzinie piśmiennictwa na specjalną uwagę zasługuje działalność Polskiego Klubu Artystycznego w Chicago, który grupuje kulturalne warstwy tutejszej Polonii. Klub ten składa się z szeregu sekcyj: plastycznej, muzycznej, dramatycznej i literackiej. Wszystkie sekcje są dosyc aktywne: sekcja literacka odbywa miesięczne zebrania, na których odczytywane są zazwyczaj prace literackie jej członków. Polski Klub Artystyczny jest między innymi, członkiem Amerykańskiego Związku Pisarzy (American Writers Conference) i ofiarowuje corocznie nagrodę za najlepsze dzieło z życia Polonii amerykanskiej z funduszu Amine Slesinski Memoraial Fund. W roku 1942, nagrodę za nowelkę "Spring in Mława", otrzymała Alicja Szczęsna, zas w ubiegłym roku konkurs wygr dr. Bryll za nowelkę zatytułowaną "Enchanted Castle". Pozatym w listopadzie roku ubiegłego sekcja literacka ogłosiła specjalny konkurs, na którym wyróżnione zostały następujące prace: "Review of a biogr o Chopin" p. E. Harris (pochodzenia polskiego), "Essay on the work and aims of the Polish Arts Club" przez A. Grabowskiego, oraz "Review of Ziemia Gromadzi Prochy" przez M. Ejsmont. W najbliższej przyszłości, sekcja literacka Polskiego Klubu Artystycznego zamierza ogłosić konkurs wsród szkolnej młodzieży polsko-amerykanskiej za najlepszą nowelkę z życia Polonii.

Muzyka

Dzięki zainteresowaniu Polonii zostały wystawione w ubiegłym roku w operze chicagoskiej dwie opery Moniuszki: "Halka" i "Straszny Dwor". Pierwsza z tych oper, na skutek inicjatywy oddziału chicagoskiego American Friends of Poland, została włączona do stałego repertuaru opery chicagoskiej. Obydwie te opery spotkały się z zainteresowaniem amerykanskich sfer muzycznych. Koncerty polskich artystów, czy to miejscowych czy to przyjezdnych jak Malcużyński, znajdowały silne poparcie ze strony tutejszej Polonii. Udział Polonii jesli chodzi o poparcie miejscowych talentow jest coraz znaczniejszy. Ostatnio wybiło się w Chicago trzech młodych pianistow: Tadeusz Kożuch, Wanda Paul oraz Jerzy Kalmuz, wszyscy urodzeni w Chicago. Tadeusz Kożuch zdobył pierwszą nagrodę w konkursie muzycznym w Chicago w roku 1939., Koncerty jego cieszą się znacznym powodzeniem. Kożuch jest rownież kompozytorem - za utwor "Rapsodję" oparty na polskich melodiach ludowych otrzymał pierwszą nagrodę, Znaczne uznanie zyskuje rownież Wanda Paul, ktora w roku 1940 rownież uzyskała pierwszą nagrodę zaofiarowaną przez wydział oswiatowy miasta Chicago. Trzeci z rzędu młodych pianistów Jerzy Kalmuz, coraz bardziej ostatnio wybija się jako dyrygent. Należy tu wspomnieć o skrzypku polskim, urodzonym w Polsce, Michale Wilkomirskim, ktory w ostatnich 10 latach pobytu swego w Chicago, zyskał duże uznanie w amerykanskich sferach muzycznych. Na uniwersytecie Wisconsin w Madison, Wisconsin, przebywa dawny uczeń ś-p. Ignacego Paderewskiego, J. Szpinalski, gdzie jest profesorem muzyki.

W sprawozdaniu tym należy wspomnieć rownież o pracy artystycznej dyrygenta polskiego z Warszawy Jerzego Bojanowskiego, ktory przed dwoma laty został zaangażowany na dyrygenta orkiestry symfonicznej miasta Milwaukee, Wisconsin, pozatym co rok dyryguje latem koncertami w Grant Park w Chicago (w obecnosci do 100,000 osob). Rownież jako dyrygent wybija się ostatnio Polak-Amerykanin Zbigniew Skubikowski, obecnie przebywający w Armii Amerykanskiej.

Sztuka plastyczna

Działalność Polonii w sztukach plastycznych koncentrowała się głownie przy Polskim Klubie Artystycznym, ktory corocznie organizuje wystawę polskich malarzy, przy udziale zazwyczaj kilkudziesięciu artystow polskich z całego kraju. W ubiegłym roku, przy współudziale wydziału sztuki miasta Chicago, Polski Klub Artystyczny urządził wystawę prac malarskich oraz rzezb, polsko-amerykanskiej młodzieży szkolnej. Na czoło miejscowych polskich artystow (obecnie przebywających w wojsku) wybili się następujący artyści: Walter Mazewski, Norbert Czarnowski, Adam Szwejkowski oraz młody rzezbiarz Jan Szynalik-Fabian, ktory ostatnio zyskał rozgłos za udany pomnik Chopina, wystawiony obecnie w Chopin Park, Chicago, Illinois. Prace tych artystow wystawione były w chicagowskim Instytucie sztuki. Ostatnio w tymże Instytucie, dzięki staraniom Polskiego Klubu Artystycznego oraz p. Marii Lilien nauczycielki z Art Institute, urządzona była ciekawa wystawa polskich drzeworytów.

KRONIKA

Przedłożony przez Radę Polonii Amerykańskiej budżet na rok 1944 został całkowicie zatwierdzony przez National War Fund. Rada Polonii w pierwszych dziewięciu miesiącach 1944 roku otrzyma 2,250,000 dolarow, przyczem National War Fund zawiadomił Radę Polonii, że w miarę napływu pieniędzy Rada Polonii będzie mogła otrzymac rownież 971,160 dolarow na dodatkowe wydatki. Rada Polonii przyznaczyła poł miliona dolarow na Polski Czerwony Krzyż.

Staraniem byłego posła do Legislatury Stanowej Maryland, Jana A. Nowaka oraz obecnych posłow Czesława Kosakowskiego, Edwarda Milenicza, Tomasza Siemek i Jana Webera, Gubernator Stanu Maryland Herbert R. O'Connor przemianował "Philadelphia Road" na "Pulaski Highway".

W Chicago zmarł Stanisław Adamkiewicz, były prezes Zjednoczenia Polskiego Rzymsko Katolickiego, urodzony w Poznańskiem, były skarbnik Komitetu Obrony Narodowej i prezes Polskiej Rady Narodowej w Ameryce. Zmarły działacz odznaczony był Krzyżem Komandorskim Orderu Polonia Restituta.